

کارآفرینی در کشورهای اروپایی

ناهید شیخان*
حجت اله رضازاده
محمود احمدپور

چکیده

کشورهای پیشرفته از دهه‌های قبل و برخی از کشورهای در حال توسعه از دهه‌های اخیر با توجه به نقش مؤثر و مثبت کارآفرینان اقتصادی در توسعه جامعه، بهره‌برداری از این پتانسیل را جهت مواجهه با معضلاتی نظیر رکود، تورم و عدم اشتغال مورد توجه قرار داده و جهت بسط و گسترش آن اقدامات زیادی را انجام داده‌اند.

کمیسیون اقتصادی اروپا نیز با توجه به اهمیت کارآفرینی شرکت‌های کوچک و متوسط در رشد اقتصادی جوامع، هر ساله اقدامات کشورهای اروپایی بویژه کشورهای پیشرفته اروپا را در چارچوب مواردی مانند آموزش برای یک جامعه کارآفرین، دسترسی به منابع مادی برای شرکت‌های کوچک‌تر و در یک مرحله زودتر، تأمین مالی برای گسترش شرکت‌ها با تکنولوژی بالا، دسترسی به تحقیق و نوآوری و استفاده بهتر از ثبت اختراعات برای شرکت‌های کوچک و متوسط، بهبود استخدام و شرایط کاری را هماهنگ می‌کند. این کمیسیون برای کشورهای اروپایی که عضو بلوک شرق سابق بوده و نظام اقتصادی آنها در حال گذر از اقتصاد بسته به اقتصاد بازار آزاد است، نیز برنامه‌هایی را طراحی و با حمایت‌های مالی این کشورها را در اجرای این برنامه کمک می‌نماید. گسره موانع و مشکلات توسعه کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط در این کشورها زیاد است؛ اما با توجه به گذشت یک دهه از آغاز خصوصی‌سازی گام‌های مثبت اولیه در این زمینه برداشته شده و دولت‌های این کشورها توجه ویژه‌ای به این موضوع دارند.

در این مقاله شاخص‌های کارآفرینی که مرتبط با توسعه اقتصادی بوده و شامل تولید ناخالص داخلی به ازای هر نفر شاغل، توانایی سرمایه‌گذار، مخاطره‌آمیز برای توسعه کسب و کار، درک مدیران از کارآفرینی و هزینه تحقیق و توسعه می‌شود. در ارتباط با ۲۴ کشور اروپایی بررسی شده و در آخر نیز جهت آشنایی با سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه کارآفرینی کشور اتریش مطالعه موردی می‌گردد.

کلید واژه

کارآفرینی، اروپا، اتریش، سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز

مقدمه

در اقتصاد رقابتی و مبتنی بر بازار دنیای کنونی، که با تحولات و تغییرات سریع و شتابان محیط بین‌المللی و گذر از جامعه صنعتی به جامعه اطلاعاتی و تغییر اقتصاد ملی به اقتصاد جهانی همراه است، از کارآفرینی^۱ به عنوان «موتور توسعه اقتصادی» یاد می‌شود که می‌تواند در رشد و توسعه اقتصادی کشورها که منجر به افزایش بهره‌وری، ایجاد اشتغال و رفاه اجتماعی می‌شود، نقش مهمی را ایفا نماید. از اجزای کارآفرینی می‌توان از نوآوری، خطرپذیری معتدل، جستجوی فرصت‌ها و تجهیز منابع. برای بهره‌برداری از فرصت‌ها از طریق ایجاد کسب و کارهای جدید یا تغییر در سازمان‌های موجود نام برد. در واقع تحقق فرآیند کارآفرینی، به دست افرادی صورت می‌گیرد که تمایل زیادی به کامیابی داشته و سخت‌کوشی، پافشاری، ریسک‌پذیری، دورنماسازی خارق‌العاده از جمله ویژگی‌ها و ممیزه‌های روحی - روانی آن‌هاست. در واقع کارآفرین فردی است که با ایده و فکر جدید و از طریق ایجاد یک کسب و کار مبادرت به معرفی محصول جدیدی در جامعه می‌کند. اصولاً این گونه افراد در کلبه جوامع حضور دارند و یک بستر و زمینه مناسب، این حضور را پررنگتر می‌سازد [۱].

کشورهای پیشرفته از دهه‌های قبل و برخی از کشورهای در حال توسعه از دهه‌های اخیر با توجه به نقش مؤثر و مثبت کارآفرینان اقتصادی در توسعه جامعه، بهره‌برداری از این

پتانسیل را جهت مواجهه با معضلاتی نظیر رکود، تورم و عدم اشتغال مورد توجه قرار داده‌اند. این توجه در حد تدوین استراتژی‌ها، سیاست‌ها و برنامه‌های عملی جهت بسط روحیه و رفتار کارآفرینانه، آموزش و مشاوره، ایجاد فضای مناسبتری برای فعالیت کارآفرینان در عرصه‌های مختلف اقتصادی - اجتماعی، رفع موانع و ایجاد ارتباط و همکاری بین آن‌ها و تسهیل دستیابی آن‌ها به بازارهای جهانی بوده و نتایج قابل توجهی نیز در پی داشته است [۲].

از سال ۱۹۹۷، با همکاری مراکز معتبر دانشگاهی در کشورهای مختلف، مدل GEM^۲ برای ارتباط بین کارآفرینی و رشد اقتصادی طراحی گردید که بر اساس سه سوال محوری ذیل مطالعات انجام گرفت [۳].

— سطح فعالیت‌های کارآفرینی بر روی میزان رشد اقتصاد ملی و رفاه جامعه تأثیر می‌گذارد.

— فعالیت‌های شروع کسب و کار بین کشورهای مختلف تا چه سطحی با هم تفاوت دارند .

— چه چیزی می‌تواند یک کشور را کارآفرین معرفی کند، چه عواملی می‌توانند فعالیت‌های شروع یک کسب و کار را محدود کرده یا ارتقا بخشد.

در سال ۱۹۹۹ این مدل در ده کشور آمریکا، انگلیس، آلمان، فرانسه، ایتالیا، ژاپن، کانادا، فنلاند، دانمارک و اسرائیل بررسی شد و در سال ۲۰۰۰، یازده کشور دیگر شامل آرژانتین، استرالیا، بلژیک، برزیل، هند، ایرلند، کره جنوبی، نروژ، سنگاپور، اسپانیا و سوئیس به آن اضافه شدند. نتایج کلی این مطالعه بدین شرح است:

با توجه به اهمیت عملکرد مدیران در سیاستگذاری خطی مشی‌ها، اجرای برنامه‌ها و... که در توسعه و ترویج کارآفرینی مهم است، شاخصی میزان درک مدیران کشور از کارآفرینی می‌تواند اثر بسزایی در توسعه این مفهوم داشته باشد.

— سطح فعالیت کارآفرینانه بین کشورها بسیار متفاوت است.
— سیاست‌های متخذه، تقویت ظرفیت کارآفرینی یک جامعه (از قبیل مهارت‌ها و انگیزه‌ها) بیشترین تأثیر را در سطح فعالیت‌های کارآفرینی خواهد داشت.

— شرکت زنان در کارآفرینی جهت توسعه اقتصادی درازمدت ضروری است و تأثیر بسزایی دارد.

— برای داشتن آثار درازمدت سیاست‌ها باید تشویق‌کننده باشند و ورود جوانان زیر ۲۵ سال و افراد بالای ۴۴ سال در دستور کار فرایند کارآفرینی قرار گیرد.

— هر دولتی که متعهد به پیشرفت اقتصادی است باید حمایت‌های لازم برای کلیه جنبه‌های سیستم اقتصادی که هادی و حمایت‌گر افزایش سطوح فعالیت‌های کارآفرینی است را فراهم نماید که شامل حداقل کردن مالیات‌ها، دسترسی به نیروی کار، کاهش هزینه‌های نیروی انسانی غیرحقوق بگیر، کاهش مقررات و آسان سازی انجام کسب و کار توسط دولت است.

— سیاست‌ها باید تعیین کننده وسعت سرمایه گذاری‌های مخاطره‌آمیز برانگیختن انگیزه‌های افراد خصوصی برای سرمایه‌گذاری بهینه در مراحل ابتدایی هر کسب و کار باشد.

در کشور ایران که در حال حاضر با داشتن جمعیتی هوشمند و مستعد و منابع طبیعی فراوان، تولید ناخالص داخلی^۴ (GDP) در سطح نازلی قرار دارد و نسبت قابل توجهی از نیروهای جوان و حتی تحصیلکرده از نعمت اشتغال محرومند و بر اولویت ایجاد کار بر سایر فعالیت‌های دولتی در سطوح مختلف تأکید شده و از آنجا که بسیاری از شرکت‌ها به علت نرخ بهره‌وری اندک، فقدان تقاضا و... در آستانه تعطیلی قرار گرفته و یا تعطیل شده‌اند و موقعیت رقابتی کشور در بازارهای جهانی نیز بسیار ضعیف است، رویکرد توسعه کارآفرینی ضروری است [۴].

در این مقاله به بررسی و مقایسه کارآفرینی در اروپا می‌پردازیم. کشورهای مطالعه شده شامل ۲۴ کشور مجارستان، فرانسه، اتریش، ایسلند، ترکیه، یونان، فنلاند، سوئیس، ایرلند، اسپانیا، نروژ، ایتالیا، لهستان، آلمان، بلژیک، جمهوری چک، پرتغال، انگلستان، هلند، دانمارک، سوئد، لوکزامبورگ، روسیه، اسلوانیا می‌باشند [۳]. این کشورها از جنبه چهار شاخص مهم

اقتصادی که با کارآفرینی مرتبطاند، مقایسه و رتبه‌بندی شده‌اند، این چهار شاخص عبارتند از:

— سرانه تولید ناخالص داخلی به ازای هر نفر شاغل،

— توانایی سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز برای توسعه کسب و کار در کشور،

— میزان درک مدیران از کارآفرینی،

— هزینه کل تحقیقات در کشور،

سپس جهت آشنایی با سیاست‌ها و برنامه‌های حمایت از کارآفرینی به مطالعه موردی کارآفرینی در کشور اتریش می‌پردازیم.

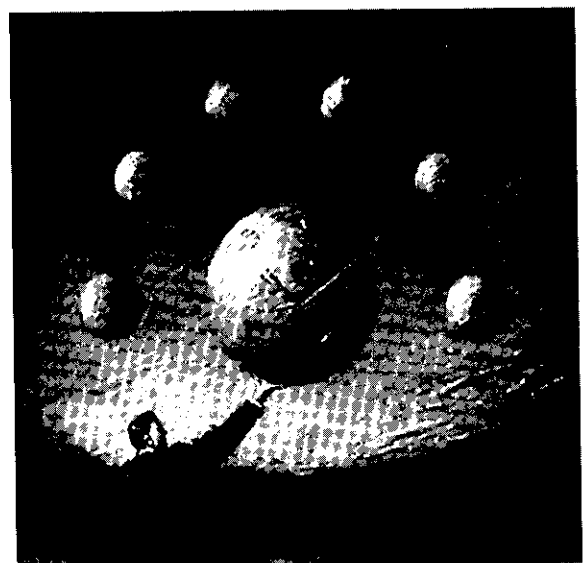
مقایسه کارآفرینی در اروپا

با توجه به اهمیت کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط^۹ در رشد اقتصادی، هر ساله کمیسیون اقتصادی اروپا، اقدامات کشورها بویژه کشورهای اروپایی پیشرفته را در چارچوب موارد ذیل هماهنگ می‌نماید و کلیه کشورها در این چارچوب برنامه‌های ویژه ای را تدارک می‌بینند [۴] که عبارتند از:

— آموزش برای یک جامعه کارآفرین،

— دسترسی به منابع مادی برای شرکت‌های کوچک‌تر و در یک مرحله زودتر و تأمین مالی برای گسترش شرکت‌ها با تکنولوژی بالا،

— دسترسی به تحقیق و نوآوری و استفاده بهتر از ثبت اختراعات توسط شرکت‌های کوچک و متوسط.

— بهبود دیدگاه خدمات حمایتی،

— بهبود امور دولتی،

— بهبود استخدام و شرایط کاری،

در سایر کشورهای اروپایی که عمدتاً عضو بلوک شرق سابق بوده و نظام اقتصادی آنها در حال گذر از اقتصاد بسته به اقتصاد بازار آزاد است، از دهه ۹۰ میلادی توسعه، بسط و ترویج کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط در دستور کار دولت‌های آنها قرار گرفته و در این مورد به‌شدت به کمک‌های فنی و مشاوره‌ای خارج از کشورشان وابسته‌اند. اصولاً اتحادیه اروپا برای این کشورها برنامه‌هایی را طراحی و با حمایت‌های مالی و ایجاد تمهیداتی این کشورها را در اجرای این برنامه‌ها کمک می‌کند. موانع و مشکلات توسعه کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط در این کشورها زیاد است اما با توجه به گذشت یک دهه از آغاز خصوصی‌سازی، گام‌های مثبت اولیه در این زمینه برداشته شده است و دولت‌ها توجه ویژه‌ای به این موضوع دارند [۵و۶].

حال به مقایسه چهار شاخص مرتبط با کارآفرینی در

کشورهای اروپایی می‌پردازیم.

۱- سرانه تولید ناخالص داخلی به ازای هر نفر شاغل

در کشورهای پیشرفته اروپایی نظیر آلمان، هلند، فرانسه، ایتالیا و... حدود ۶۰٪ و در سایر کشورها حدود ۵۰-۴۰٪ از اشتغال توسط کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط ایجاد می‌گردد و بیش از نیمی از تولید ناخالص داخلی این کشورها را بر عهده دارد [۴]. لذا شاخص سرانه تولید ناخالص داخلی به‌ازای هر نفر شاغل، می‌تواند نشان دهنده اهمیت رشد و توسعه کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط در این کشورها باشد. جدول (۱) این مقایسه را نشان می‌دهد. در این مقایسه کشورهای لوکزامبورگ و بلژیک با بیش از ۶۰/۰۰۰ دلار آمریکا در رده‌های اول و کشورهای ترکیه و روسیه با کمتر از ۲۰/۰۰۰ دلار آمریکا در رده‌های آخر هستند. همانطور که مشاهده می‌شود کشورهای پیشرفته اروپایی عمدتاً دارای تولید ناخالص داخلی - به ازای هر نفر شاغل - قابل توجهی هستند و کشورهای کمتر توسعه‌یافته و نیز بلوک شرق تفاوت قابل ملاحظه‌ای با آنها دارند.

۲- توانایی سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز برای توسعه کسب و کار این شاخص از شاخص‌های مهم مرتبط با کارآفرینی است. هرچه توانایی سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز در کشوری بیشتر باشد، توسعه کسب و کار و در نتیجه کارآفرینی در آن بیشتر است. [۶۷و۸] جدول (۲) این مقایسه را نشان می‌دهد. جهت مقایسه، توانایی کشورها براساس مقیاس ۱-۱۰ امتیاز بندی شده‌اند.

این مقایسه نشان می‌دهد که کشورهای پیشرفته اروپایی دارای توانایی سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز خوبی برای توسعه کسب و کار هستند و عمدتاً کشورهای اروپایی بلوک شرق سابق توانایی کمتری در این مورد دارند.

۳- میزان درک مدیران کشور از کارآفرینی

باتوجه به اهمیت عملکرد مدیران در سیاستگذاری خط‌مشی‌ها، اجرای برنامه‌ها و... که در توسعه و ترویج کارآفرینی مهم است، شاخص میزان درک مدیران کشور از کارآفرینی می‌تواند اثر بسزایی در توسعه این مفهوم داشته باشد [۴].

جدول (۳) درک این مفهوم را براساس امتیاز بندی مقیاس ۱-۱۰ بین کشورهای اروپای مقایسه می‌نماید. این جدول نشان می‌دهد که علاوه بر کشورهای پیشرفته اروپایی، کشورهای

کمتر توسعه‌یافته اروپا و نیز کشورهایی که عضو بلوک شرق هستند نیز توجه ویژه‌ای به این موضوع دارند و مدیران این کشورها اهمیت کارآفرینی را در رشد و توسعه اقتصادی همانند کشورهای پیشرفته اروپایی بخوبی درک می‌نمایند. امتیازات کشورهای اروپایی در این مقیاس‌ها نزدیک به هم است.

۴- هزینه کل تحقیقات

تحقیق و توسعه منجر به ایجاد فرصت‌های تجاری جدید می‌شوند که می‌توانند سبب رشد کارآفرینی و شرکت‌های کوچک و متوسط گردند [۴]. جدول (۴)، هزینه کل تحقیقات در کشورهای اروپایی را مقایسه می‌نماید.

مطالعه موردی، کشور اتریش

کشور اتریش با داشتن بیش از ۸ میلیون نفر جمعیت در اروپای مرکزی قرار دارد. این کشور جزو کشورهای صنعتی است که دارای وضعیت اقتصادی خوبی است، در سال ۲۰۰۰ سرانه تولید ناخالص داخلی این کشور حدود ۲۳۰۰۰ دلار آمریکا بوده است و نرخ بیکاری در آن نیز حدود ۴٪ تخمین زده می‌شود [۹].

جدول ۱- مقایسه سرانه تولید ناخالص داخلی

به ازای هر نفر شاغل

(دلار آمریکا)

رتبه	کشور	GDP به ازای هر نفر شاغل	رتبه	کشور	GDP به ازای هر نفر شاغل
۱	لوکزامبورگ	۶۸۰۰۰	۱۳	ایسلند	۴۸۰۰۰
۲	بلژیک	۶۵۰۰۰	۱۴	دانمارک	۴۸۰۰۰
۳	ایتالیا	۵۸۰۰۰	۱۵	سوئد	۴۷۰۰۰
۴	ایرلند	۵۷۰۰۰	۱۶	انگلستان	۴۵۰۰۰
۵	فرانسه	۵۶۰۰۰	۱۷	یونان	۳۸۰۰۰
۶	نروژ	۵۳۰۰۰	۱۸	پرتغال	۳۳۰۰۰
۷	آلمان	۵۲۰۰۰	۱۹	اسلونی	۳۲۵۰۰
۸	اتریش	۵۲۰۰۰	۲۰	مجارستان	۲۹۰۰۰
۹	هلند	۵۰۰۰۰	۲۱	جمهوری چک	۲۷۰۰۰
۱۰	فنلاند	۴۹۰۰۰	۲۲	لهستان	۲۱۰۰۰
۱۱	اسپانیا	۴۸۵۰۰	۲۳	ترکیه	۱۸۰۰۰
۱۲	سوئیس	۴۸۰۰۰	۲۴	روسیه	۱۵۰۰۰

جدول ۲- مقایسه توانایی سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز برای

توسعه کسب و کار در کشورهای اروپایی

(مقیاس ۱-۱۰)

رتبه	کشور	امتیاز	رتبه	کشور	امتیاز
۱	هلند	۷/۹	۱۳	یونان	۵/۴
۲	فنلاند	۷/۷	۱۴	لوکزامبورگ	۵/۳
۳	سوئد	۷/۳	۱۵	پرتغال	۴/۹
۴	انگلستان	۷	۱۶	سوئیس	۴/۸
۵	ایرلند	۶/۸	۱۷	مجارستان	۴/۷
۶	نروژ	۶/۵	۱۸	اسپانیا	۴/۶
۷	دانمارک	۶/۱	۱۹	ایتالیا	۴/۵
۸	آلمان	۶/۱	۲۰	جمهوری چک	۴/۵
۹	ایسلند	۵/۹	۲۱	اتریش	۴/۱
۱۰	فرانسه	۵/۸	۲۲	اسلونی	۳/۷
۱۱	بلژیک	۵/۸	۲۳	ترکیه	۳/۱
۱۲	لهستان	۵/۵	۲۴	روسیه	۳

جدول ۳- مقایسه درک مدیران از کارآفرینی

در کشورهای اروپایی (مقیاس ۱-۱۰)

رتبه	کشور	امتیاز	رتبه	کشور	امتیاز
۱	فنلاند	۸/۱	۱۳	ترکیه	۷/۱
۲	ایرلند	۸	۱۴	آلمان	۷/۱
۳	اسلونی	۷/۹	۱۵	بلژیک	۷
۴	لوکزامبورگ	۷/۹	۱۶	لهستان	۷
۵	هلند	۷/۹	۱۷	دانمارک	۶/۸
۶	سوئیس	۷/۷	۱۸	اسپانیا	۶/۸
۷	ایسلند	۷/۶	۱۹	فرانسه	۶/۷
۸	سوئد	۷/۵	۲۰	نروژ	۶/۳
۹	یونان	۷/۵	۲۱	انگلستان	۶/۲
۱۰	مجارستان	۷/۴	۲۲	پرتغال	۶/۲
۱۱	اتریش	۷/۴	۲۳	روسیه	۶/۱
۱۲	ایتالیا	۷/۳	۲۴	جمهوری چک	۵/۸

جدول ۴- مقایسه هزینه تحقیقات

در کشورهای اروپایی (دلار آمریکا)

رتبه	کشور	هزینه تحقیقات	رتبه	کشور	هزینه تحقیقات
۱	آلمان	۵۰۰۰۰	۱۳	روسیه	۲۰۰۰
۲	فرانسه	۳۰۰۰۰	۱۴	نروژ	۲۰۰۰
۳	انگلستان	۲۲۰۰۰	۱۵	ایرلند	کمتر از ۱۰۰۰
۴	ایتالیا	۱۲۰۰۰	۱۶	ترکیه	کمتر از ۱۰۰۰
۵	سوئد	۸۰۰۰	۱۷	جمهوری چک	کمتر از ۱۰۰
۶	هلند	۸۰۰۰	۱۸	لهستان	کمتر از ۱۰۰
۷	سوئیس	۶۰۰۰	۱۹	پرتغال	کمتر از ۱۰۰
۸	اسپانیا	۴۰۰۰	۲۰	یونان	کمتر از ۱۰۰
۹	بلژیک	۴۰۰۰	۲۱	مجارستان	کمتر از ۱۰۰
۱۰	فنلاند	۳۵۰۰	۲۲	اسلونی	کمتر از ۱۰۰
۱۱	دانمارک	۳۰۰۰	۲۳	ایسلند	کمتر از ۱۰۰
۱۲	اتریش	۳۰۰۰	۲۴	لوکزامبورگ	کمتر از ۱۰۰

شرکت‌های کوچک و متوسط در اقتصاد اتریش تأثیر فراوانی دارند. حدود ۹۹/۶ درصد از کسب و کارها در تجارت و صنایع اتریش را شرکت‌های کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند، آن‌ها ۱/۵ میلیون شغل یا به عبارتی ۶۶/۱٪ از کل مشاغل در صنعت و خدمات را در سال ۱۹۹۷ ایجاد نموده‌اند. کسب و کار متوسط در اتریش ۱۱ کارمند دارد که بالاتر از حد متوسط اتحادیه اروپاست [۹۱۰]. جهت بررسی تجارب کارآفرینی در اتریش موارد ذیل بررسی شده است:

۱- مشکلات کارآفرینی در اتریش [۱۱]

— سیستم مالیاتی اتریش که ایجاد و ادامه کار شرکت‌ها را مشکل می‌سازد،

— محیط قانونی که می‌تواند به عنوان مانع بر سر راه فعالیت‌های کسب و کار قرار گیرد. (تأسیس بازارچه کسب و کار از اقدامات دولت اتریش در رفع این مانع است)،
— فعالیت کم سرمایه‌گذاری مخاطره آمیز در اتریش،

۲- برنامه‌های دولت اتریش در ارتقای کارآفرینی

۲-۱- آموزش برای یک جامعه کارآفرین

— در سال ۱۹۹۸، ۴۷٪ از شرکت‌های کوچک و متوسط در آموزش حرفه‌ای برای کارکنانشان شرکت داشته‌اند.

— ارائه یک طرح «کسب و کار کوچک» توسط دانش آموزان ۱۹-۱۵ سال در مدرسه خودشان برای یکسال درسی (محصولاتی را تولید کنند و خدماتی را در بازار محلی ارائه دهند و تمام تصمیم‌گیری‌های مربوط به کسب و کار را خودشان انجام دهند).

— ایجاد یک «شرکت مجازی» از مدل یک شرکت واقعی، این مدل در تمام کالج‌های بازرگانی و مدارس کسب و کار در اتریش اجباری است و برای اهداف آموزش بازرگانی در تمام مدارس حرفه‌ای توصیه می‌شود.

— ایجاد اولین کرسی مدیریت/کارآفرینی به نام «کرسی مدیریت نوآوری و ایجاد کسب و کار» در دانشگاه کلاگن فورت در سال ۱۹۹۹.

— ایجاد یک مرکز عالی کسب و کار در سال ۱۹۹۸، (محدود بودن کارآفرینی و محروم بودن دانش‌آموزان مدارس از آن، آموزش در مدارس و دانشکده‌ها بیشتر جنبه تئوریک و نه عملی دارد). از جمله برنامه‌های این مرکز می‌توان از تدارک تسهیلات آموزشی (مانند مطالعات موردی برای شروع کسب و کار)، آموزش بیشتر به معلمان (مانند توسعه مطالعات موردی، مدیریت پروژه، سمینارهای کارآفرینی)، همکاری مشترک در توسعه دوره‌های آموزشی معلمان در کل کشور (برای معلمان مدارس حرفه‌ای) نام برد.

— دادن جایزه ملی نوآوری توسط وزارت فدرال کار و اموراتقتصادی.

— اجرای پروژه «ارتباطات فناوری» برای انتشار دانش فنی «ازعمل تا عمل».

— حمایت مالی وزارت فدرال کار و امور اقتصادی از دوره آموزشی جدید «ملاقات شرکت به شرکت» که به کسب و کارهای علاقمند این فرصت را می‌دهد که از سایر کسب و کارهای موفق مواردی را یاد بگیرند. (کارآفرینان اتریشی، کارآفرینان آلمانی را ملاقات می‌کنند) [۱۲].

— اصلاح قانون مالیات ۲۰۰۰ که هزینه‌های آموزش کارکنان را کاهش می‌دهد.

۲-۲- دسترسی به منابع مالی برای شرکت‌های کوچک‌تر در یک مرحله زودتر، تأمین مالی برای گسترش شرکت‌ها و با تکنولوژی بالا

— «اصلاح قانون ارتقای شرکت‌های کوچک و متوسط»؛ در دسامبر ۱۹۹۸، سقف مسئولیت بانک تضمین کسب و کار کوچک اتریش از ۴۵۰ میلیون دلار به ۷۰۰ میلیون دلار افزایش یافت. اتریش برای بانک توریست و هتلداری ۲۳۰ میلیون دلار نیز تصویب نمود. — سقف اعتبار برای یک وام از ۶۵۰ هزار دلار به ۱۶۰۰ هزار دلار رسیده است.

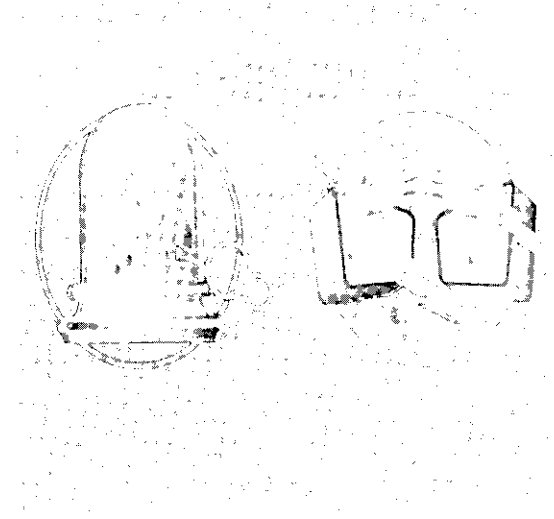
— ایجاد «سود سهام اوراق بهادار» برای افزایش سرمایه‌گذاری در شرکت‌های کوچک و متوسط توسط بانک تضمین کسب و کار کوچک اتریش.

— اصلاح قانون «مالیات ارث و هدیه» در سال ۲۰۰۰ برای کسب و کارها.

— اجرای برنامه بورس برای فرشتگان کسب و کار در سال ۱۹۹۶.

— اجرای برنامه تأمین مالی اولیه به منظور کمک به اجرای کسب و کارهای جدید و گسترش کسب و کارهای موجود. این برنامه هر ساله ۱۵-۱۰ کسب و کار با فناوری بالا را از بیش از ۲۰۰ درخواست انتخاب کرده و آن‌ها را از نظر مالی تأمین می‌نماید.

— اکثر پروژه‌ها از زمینه‌های تکنولوژیک (فناورانه) بالا، نظیر میکروالکترونیک، فناوری تکنولوژی اطلاعات بیوتکنولوژی (فناوری زیستی) و علم مواد انتخاب شده‌اند.

۲-۳- دسترسی به تحقیق و نوآوری و استفاده بهتر از ثبت اختراع توسط شرکت‌های کوچک و متوسط

— افزایش فعالیت شرکت‌های کوچک و متوسط در نوآوری — اجرای برنامه «ارتقای نوآوری و استفاده از فناوری» در سال ۱۹۹۷، این برنامه فعالیت‌هایی را پوشش می‌دهد که شامل کمک به شرکت‌های کوچک و متوسطی است که نیاز به تغییر و نوآوری دارند و برای آن‌ها روش‌های جدید نوآوری فرایندها را توسعه می‌دهد.

— اختصاص یک «تخفیف تحقیقاتی» برای هزینه‌های توسعه یا بهبود ابداعاتی که از نظر اقتصادی ملی با ارزش هستند (برای این تخفیف باید یک گواهی نامه از طرف وزارت فدرال کار و امور اقتصادی مورد تأیید واقع شود).

— به منظور بهبود همکاری‌های مشترک میان دنیای علم و دنیای کسب و کار و کاربرد تحقیق در مقیاس رقابت بین‌المللی «مراکز مهارت» (تاکنون ده مرکز) ایجاد شده‌اند و دو مورد نیز در حال گرفتن مجوزهای لازم هستند که این مراکز برای یک دوره محدود، تحت یک روش انتخاب رقابتی بر اساس معیارهای کیفی، شرکت را حمایت می‌کنند.

— اجرای برنامه «شروع بهره برداری از ثبت اختراع در موسسه بازاریابی فناوری اتریش» در سال ۱۹۹۷، که این مؤسسه نتایج تحقیقات انجام شده توسط دانشگاه‌های اتریشی را از طریق مجوز یا فروش ثبت اختراع‌ها یا دانش فنی به کسب و کارها و افراد خصوصی ارائه می‌دهد.

— برنامه «شبکه شرکت‌های جوان» با هدف ارتقای کسب و کار از طریق اطاق بازرگانی و صنعت وین برای ارائه خدمات مجازی به ایجادکنندگان شرکت‌ها و کارآفرینان جوان ایجاد شد. این شبکه در حال حاضر اطلاعات زیادی را روی اینترنت ارائه می‌دهد.

— «برنامه پایگاه داده‌ها»، دسامبر ۱۹۹۷ توسط مرکز اطلاعات اروپا با حمایت مالی قابل ملاحظه از طرف وزارت فدرال امور اقتصادی اتریش توسعه یافت.

— این برنامه به «راه‌اندازی بطور شریکی» و تحقیقاتی برای شرکا در محدوده خدمات یا تأمین مالی کمک می‌نماید.

— قانون «یاری راه‌اندازی کسب و کارها» تحت قانون رفورم مالیات ۲۰۰۰ تصویب شد. این قانون معافیت از انواع مالیات، حق‌الزحمه، باطل کردن تمبر، مالیات انتقال مستقیم، مالیات‌های سرمایه‌گذاری سرمایه برای راه‌اندازی کسب و کارها فراهم می‌کند.

— قانون «آمار ترتیبی فدرال» که از اول ژانویه ۱۹۹۸ اجرا شده است، بسیاری از تعهدات گزارش‌دهی برای کسب و کارهایی که کمتر از ۲۰ کارمند را دارند را معاف کرده است.

— پروژه «روش‌هایی برای ایجاد یک کسب و کار در مرجعیت محلی» راه‌های بهبود روش‌های اداری مورد نیازی را که باید در هنگام تأسیس یک کسب و کار در دفاتر مرجعیت محلی انجام شوند را توسعه داده است (مدت زمان ثبت و ایجاد شرکت کاهش پیدا کرده است).

— مرکز «شاخص‌گذاری مدرسه ارتقای اقتصادی اطاق اقتصاد فدرال اتریش» اساساً مستندسازی، اطلاعات و سمینارهایی در مورد شاخص‌گذاری و کمک‌هایی برای طراحی و اجرای این نوع پروژه‌ها ارائه می‌دهند.

— اصلاح «قانون زمان کاری» که بیش از پیش زمان کاری را انعطاف‌پذیر کرده است.

— از ژانویه ۱۹۹۹، کارفرمایان بابت بیش از ۵۰ کارمند، می‌توانند تعهدات و مسئولیت‌های خود در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی در محل کار به‌طور رایگان با استفاده از «مراکز پیشگیری که توسط شرکت‌های بیمه حوادث» احداث شده اجرا کنند.

۳- حمایت از کارآفرینان جوان از طریق آموزش و مشاوره

حمایت از کارآفرینان جوان تحت برنامه ملی استخدام در اتریش از اقدامات جدی است [۱۳].

در فصل «توسعه روحیه کارآفرینی» مجموعه‌ای از اقدامات تشریح شده است. مانند اصلاح قانون اجرای فعالیت‌های کسب و کار صنعتی و تجاری، تسهیل دسترسی به بازار بورس و برای شرکت‌های کوچک و متوسط، ایجاد یک صندوق فرشتگان کسب و کار، تقویت ایده کارآفرینی در تمامی سطوح و... می‌توان نام برد.

— برای کارآفرینان جوان موارد زیادی از طرح‌ها و برنامه‌هایی وجود دارد که توسط ایالت‌ها و بخش‌ها، اتاق‌های بازرگانی یا سایر مؤسسات ایجاد شده است که بعضی از آن‌ها عبارتند از:

۱- شروع به کارهای خاص،

۲- مشاوره و راهنمایی،

۳- چک لیست‌ها، کتابچه‌های راهنما و سمینارهای اطلاعاتی

— در سطح ایالتی سه دسته از اقدامات برای کارآفرینان جوان انجام می‌شود:

۱- برنامه‌های حمایتی برای کارآفرینان جوان که به صورت کمک‌های مالی تسهیلات را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. این تسهیلات برای راه‌اندازی شرکت است.

۲- برنامه‌های تأمین مالی برای حمایت از راه‌اندازی کسب و کارها در زمینه تکنولوژی‌های جدید، با مهارت‌های فنی برجسته که هزینه‌هایی برای متخصصین خارجی و... را به صورت کمک‌های مالی پرداخت می‌کنند.

۳- طرح پسرانداز برای تأسیس‌کنندگان که به موجب آن می‌توان حق بیمه برای راه‌اندازی کسب و کار را به صورت مالی و اعتبارات سرمایه‌گذاری طلب نمود.

— به‌عنوان مثال اتاق بازرگانی وین «واحد مشاوره کارآفرینان جوان» را ایجاد نموده که خدمات ذیل را ارائه می‌دهد:

۱- «شانس خو» را امتحان کنید» برای افرادی که قصد دارند یک کسب و کار را شروع کنند. شانس موفقیت ایده کسب و کار توسط مشاورین واجد صلاحیت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. این واحد یک مشاور مناسب را انتخاب و هزینه‌های یک مشاوره ۴ ساعته را پرداخت می‌نماید.

۲- اطلاعات مکتوب مانند « کتاب راهنما برای مؤسسين » را ارائه می دهد.

۳- در « مشاوره معطوف به مشکلات کارآفرینان جوان » کارآفرینان جوان از مشاوره در زمینه های اقتصاد کسب و کار، پرسش های سازمانی یا مربوط به بازار در سال های اول و دوم فعالیت های کسب و کار خود برخوردار می شوند. این واحد مشاور را انتخاب می کند. ۷۵٪ حق الزحمه مشاور توسط اتاق بازرگانی پرداخت می شود.

۴- در « مریگیری کارآفرین جوان » راه حل هایی برای مشکلات مربوط به برنامه ریزی، کنترل، تأمین مالی، حسابداری هزینه، رهبری و بازاریابی توسط یک مربی باتجربه ارائه می شود. ۷۵٪ از حق الزحمه مشاوره توسط اتاق بازرگانی پرداخت می شود. (برای حداکثر ۴۸ ساعت مشاوره در طی دو سال).
در مطالعه سال ۱۹۹۷، انواع دوره های آموزشی و مشاوره ای مورد نیاز کارآفرینان جوان مشخص گردید.

— در دوره های آموزشی به ترتیب اولویت عبارتند از:

۱- دانش کاربرد محصول، آموزش فروش، قوانین و مالیات، حسابداری هزینه،

۲- دانش فنی، نیروی انسانی، محیط زیست،

۳- توسعه سازمانی، استانداردهای جهانی ISO ۹۰۰۰،

— زمینه های مورد نیاز کارآفرینان جوان جهت مشاوره عبارتند از:

۱- قوانین، مالیات، تأمین مالی، کنترل، حسابداری هزینه سازمان، ساختار، تکنولوژی،

۲- استانداردهای جهانی ISO ۹۰۰۰، تجزیه و تحلیل علمی.

۵- برنامه های کارآفرینی در دانشگاه های اتریش

سه برنامه کلی جهت کارآفرینی در دانشگاه های اتریش وجود دارد:

۱- « برنامه دانشمندان کسب و کار تأسیس می کنند. دانشمندان کسب و کار راه اندازی می کنند »

هدف این برنامه فعال نمودن اقتصاددانان دانشگاهی در مسیر نوآوری و کاربرد آن است که در سال ۱۹۸۶ شروع شده و جهت تأسیس و راه اندازی از طرح های دانشگاهیان تا سقف حدود ۲۳۰۰۰ دلار حمایت می نماید [۱۴]. حمایت کنندگان این

برنامه وزارت تعلیم و تربیت و اقتصاد اتریش، خزانه داری اتریش و ... هستند.

۲-۵- برنامه رقابتی « ایده تا کسب و کار »

هدف این برنامه انتقال فناوری نو و حمایت از ایده های نو و انتقال آن به بازار است که از سال ۲۰۰۰ شروع شده میزان حمایت مالی این برنامه حدود ۴ میلیون دلار است.

۳-۵- تأسیس « مرکز A+B »

هدف از این مرکز، افزودن دائمی تعداد دانشگاه ها به بحث کسب و کار، بالا بردن کیفیت و امکان موفقیت در ایجاد کسب و کار، توسعه دادن توان ایجاد موسسات از طرف دانشگاه ها و مدارس عالی خارج از دانشگاه، بهبود مسیر تحقیقات برای ایجاد شرکت، حمایت از انتقال فناوری، استفاده از روش های مختلف آموزشی، تدریس بیشتر رشته کارآفرینی در دانشکده های مهندسی و بازرگانی است. این مرکز دارای دو شریک همکار است. یکی از دانشگاهیانی که در امر کارآفرینی و نوآوری فعالند و دیگری محقق خارج از دانشگاه که از صنعت حمایت می شود. در این مرکز باید ده مورد نوآوری در حال انجام باشد. این مرکز از سال ۲۰۰۱ شروع به کار نموده و تحت نظر یکی از وزرای فدرال اتریش است.

جهت تشویق به کارآفرینی، فرد کارآفرین « کسی که ایده یا فکر نو دارد » حداکثر می تواند دو سال در این مرکز بماند و هزینه های مشخصی برای یک و سال و نیم توسط وام بدون بهره تأمین خواهد شد.

کشورهای پیشرفته از دهه های قبل و برخی از کشورهای در حال توسعه از دهه های اخیر با توجه به نقش مؤثر و مثبت کارآفرینان اقتصادی در توسعه جامعه، بهره برداری از این پتانسیل را جهت مواجهه با معضلاتی نظیر رکود، تورم و عدم اشتغال، مورد توجه قرار داده اند.

کارآفرینی در دانشگاه‌های اتریش

در دانشگاه‌های ذیل آموزش، تحقیقات و مشاوره در زمینه کارآفرینی انجام می‌شود [۱۷-۱۴].

- ۱- دانشگاه کرنر^۷
- ۲- دانشگاه کلاگن فورت^۸
- ۳- دانشگاه صنعتی گراز^۹
- ۴- دانشگاه یوهانس کپلر لینز^{۱۰}
- ۵- دانشگاه اقتصادی وین^{۱۱}
- ۶- دانشگاه کارل - فرانز - کراز^{۱۲}

یادداشتها:

- 1- Entrepreneurship
- 2- New Business
- 3- Global Entrepreneurship Monitor
- 4- Gross Domestic Product
- 5- Small and Medium Enterprise
- 6- Academic Business
- 7- Universität Krems <http://www.donau-uni-ac.at/maba/entrepreneurship/Basics.html>

برای کسب اطلاعات بیشتر به پایگاه‌های اطلاعات زیر مراجعه نمایید:

- ___ Universität Klagenfurt <http://www.uni-klu.ac.at/groups>
- ___ Technische Universität Graz <http://www.CIS.TuGraz.at/fit>
- ___ Johannes Kepler Universität Linz <http://www.lvg.uni-linz.ac.at/html/main.Htm>
- ___ Wirtschaftsuniversität Wien <http://www.WU.Wien.ac.at>
- ___ Universität Kufstein <http://www.Kufstein.ac.at>

منابع و مآخذ:

- [۱]- احمدپور داریانی، محمود. کارآفرینی: تعاریف، نظریات، الگوها، فصل اول (صفحات ۱-۲۶)، انتشارات شرکت پردیس ۵۷، تابستان ۷۹.
- [2]- Gnyawali, D. and Fogel, D. "Environments for Entrepreneurship Development: Key Dimensions and Research Implications", Entrepreneurship Theory and Practice, Baylor University, 1994, p 125-140.
- [3]- Reynolds P.D., Hay, M., Bygrave, W. D. Michael Camp, S.M. 2000, "Global Entrepreneurship Monitor, Executive Report". Babson College, Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership, London Business School, p 4-5.
- [۴]- شیخان، ناهید. رضازاده، حجت‌الله. احمدپور، محمود. گزارش طرح پژوهشی «تجارب کارآفرینی در کشورهای منتخب» مرکز کارآفرینی دانشگاه صنعتی امیرکبیر، آذر ماه ۱۳۸۱، ص ۴.
- [5]- Fry, F. 1993, "Entrepreneurship: A Planning Approach", Englewood Cliffs NJ: Prentice - Hall.

- [6]- Eddy, G. and Olm, K. 1985, "Entrepreneurship and Venture Management: Text & Cases", Columbus, Ohio: Charls E. Merrill.
- [7]- Greenberg, D. and Sexton, D. 1988, "An Interactive Model of New Venture Creation". Journal of Small Business Management, Vol. 26, p 1-7.
- [8]- Ginsberg, A. and Hay, M. 1994, "Confronting the Challenges of Corporate Entrepreneurship: Guidelines for Venture Managers", European Management Journal, Vol. 12, P 382-389.
- [9]- Commission of the European Communities, "Report on the Implementation of the Action Plan to Promote Entrepreneurship and Competitiveness", 27.10.2000, <http://www.europa.eu.int/comm/enterprise>.
- [10]- OECD Economic Survey of Austria, Summer 2001, <http://www.OECD.org/>.
- [11]- SME Policy Framework in Austria-UNIDO <http://www.unido.org/doc/431883.htmls>.
- [12]- Horst Albach, 1998, "Unternehmensgrundungen in Deutschland-Potentiale Und Lurken", "Discussion Paper FS IV 98-10 Wissenschaftszentrum Berlin.
- [13]- Norbert Katler, 1998, "Support of Young Entrepreneurs through Training and Consulting - Supply and Demand in Austria", Ruhr- University, Bochum.
- [14]- Knut Koschatzky & Daniela Rink, 2001, "Forderung Von Entrepreneurship un Grundungen im Ausland-Offentliche Furdermabnahmen Und Aktivitaten and Hoch Schulen", Institute System Technik Und Innovations Forshung.